

MÜZİKSEL YARATICILIK ÖĞRENME ALANINDA YAPILAN DERS PLANLARININ ÖĞRENME- ÖĞRETME SÜREÇLERİNİN İNCELENMESİ

Yrd. Doç. Dr. Nurtuğ BARIŞERİ¹

ÖZET

Bu araştırmada, müzik öğretmenlerinin 6. sınıf müziksel yaratıcılık alanında, C1 kazanımı için yaptıkları ders planlarının, öğretme-öğrenme süreçleri incelenmiştir. Bu kazanım programında, öğrencilerin dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade edebilmeli şeklinde yazılmıştır. Çalışmada nitel veri toplama ve çözümleme teknikleri kullanılmış, oluşturulan kavramsal çerçeve ışığında sonuçlara ulaşılmıştır. 18 öğretmenden alınan planlar incelendiğinde, plan oluşturmada müzik öğretmenlerinin teknik olarak yetersiz olduğu gözlenmiş ve planlardaki giriş, gelişme ve sonuç etkinliklerinin karıştığı görülmüştür. Öğretmenlerin yaptıkları planlarda drama, dans, resim gibi yaratıcı teknikleri, müzik ile bütünleştiremedikleri ve bu alanları tasarlamaya ilişkin deneyimlere sahip olmadıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ders Planları, Öğretme-Öğrenme Süreci, Yaratıcılık, Müzik Öğretmeni

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi A.K.E.F Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D.
KONYA, e-mail: nurtug@hotmail.com

AN ANALYZE OF LEARNING AND TEACHING PROCESSES OF LESSON PLANS ON AREA OF MUSICAL CREATIVITY

ABSTRACT

In this research the music teachers' learning and teaching processes of their lesson plans were examined in the area of musical creativity for Year 6 and outcome C1. The outcome of the lesson is written in the curriculum as; children are able to express their thoughts and feelings related with the different genres of music which they listen to. The data collection and analyzes were done qualitatively and results were presented with the support of conceptual frame. The results of 18 teachers' plans showed that music teachers were technically incapable to write up efficient plans and in general the confusion was occurred in the order of introduction, development and result activities of lesson plans. Teachers couldn't integrate drama, art and dance with music in their lesson plans furthermore, they didn't have sufficient experiences in order to plan in these areas.

Keywords: Lesson Plans, Learning and Teaching Process, Creativity, Music Teacher

GİRİŞ

Sınıflarda etkili bir öğretimin yapılabilmesi birçok unsura bağlıdır. Etkili bir öğretim, öğretmen-öğrenci, ortamın fiziksel şartları, programlar, aile vb. unsurlarının birleşmesiyle mümkündür. Ancak bu unsurlar içerisinde en önemlisi öğretmen-öğrenci bütünleşmesidir. Öğretmen, bildiğini bütün öğrencilerin kolayca anlayabileceği biçimlere dönüştürebildiği ölçüde etkilidir. Bu bütünleşmenin amaçlı ve planlı olarak gerçekleşmesinde de ders planları çok önemlidir. Yılmaz ve Sümbül, (2000) ders planlarını öğretmenin ders süresince öğrencilerle ne tür etkinlikler yapacağını, onlara nasıl ve neler öğreteceğini gösteren bir rehber olarak tanımlamışlardır. Planlamanın sadece ders öncesinde değil öğretim gerçekleşirken de yapılması bu çabanın devamlı ve interaktif bir aktivite olduğu gerçeği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Dersin planlanması bütün öğretmenlerin uygulaması gereken temel bir görevdir. Bir dersin planlanmasında en iyi ve tek bir plan olmayacağı gibi, iyi bir ders planının da mutlaka öğrenci üzerinde başarılı olacağı şüphelidir. Ders planları öğretmenlerin ders içeriğini, sürelerini, öğretim yöntemlerini ve materyallerini düzenleme konusunda faydası olacaktır. Yinger, (1980) öğretmenlerin plan yapma gerekçeleri konusunda yapmış olduğu araştırmada; öğretmenlerin geneli bir dersi planlamanın programdaki materyalleri hazırlama, programın içeriğini öğrenme ve dersi aktarmak için kararlar almada faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Bununla beraber öğretmenler, planlamanın kendilerine güven kazandırdığını, zamanı daha iyi organize ettiklerini ve sınıf yönetiminde faydalı olduğunu belirtmişlerdir. Etkili bir ders planı oluştururken, teori ile pratiği bir arada düşünmek, mesleki deneyimleri göz önünde bulundurmak, öğretme-öğrenme sürecinde oluşabilecek yeni durumları tahmin edebilme-denge kurabilme-yapılandırabilme-hayal edebilme gibi öngörülere sahip olmak önemlidir. Ruth, (1990) plan yapmanın geniş çaplı düşünme gerektiren zihinsel bir çaba olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin planları, genelde düşünceleri ve davranışları arasındaki ilişkiyi görmemizi sağlar ve öğretmenin pedagojik fikirlerini anlamamız açısından bir pencere görevi görür.

Ders planlarını hazırlarken hedeflere eriştirecek şekilde etkinlikler planlanmalıdır. Öğretmen planında tutarlı, yapılandırılmış bir içerik düzenlemeli, bir ders sürecindeki tüm unsurları iyi bir şekilde örgütleyebilmeli ve ders süresini ekonomik, verimli olarak işlemeye çalışmalıdır (Yılmaz, Sümbül, 2000). Planlama aynı zamanda öğrencilerin hedeflerini anlama için hangi metotların harekete geçirilmesi konusunda da kullanılmalıdır.

Bir öğretmenin günlük ders planı dört bölümden oluşmalıdır. Birinci bölüm biçimseldir, planın hangi konu süre ve kim tarafından hazırlandığına ilişkin bilgiler

mevcuttur. Planın en önemli kısmını ikinci ve üçüncü bölümlerdir.İkinci bölümde o günkü dersin hedef ve kazanımları, kullanılacak strateji-yöntem,-teknikleri ve ders araç gereçleri yazılır.Bu çalışmanın konusu olan üçüncü bölüm ise öğretme-öğrenme etkinliklerinin, giriş gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşmaktadır.Dersin girişi 5-8 dakikalık zaman içerisinde öğrencilerin konuya zihinsel ve duyuşsal olarak hazır olmalarını sağlar.Giriş bölümünü planlarken dikkat çekme, güdüleme, hedeften haberdar etme ve önkoşul öğrenmelerin hatırlatmaları yapılmalıdır.Dersin gelişme kısmında, öğretim etkinliklerinin akışı anlatılmalıdır.Bu bölümde materyallerin, araç-gereçlerin sunulduğu, yöntem ve tekniklerin kullanıldığı, öğretmen ve öğrenci etkinliklerinin planlandığı aşamadır.

Leinhart ve arkadaşları, (1991), Yüksel'in (2008) çalışmasında ders içeriğini yani öğretme-öğrenme faaliyetlerini senaryolar üzerine kurmanın gerekliliğinden bahseder ve senaryoyu olayların uygun sırasını tasvir eden bir yapı olarak tanımlar. Senaryodaki olayların birbirine bağlı bir bütün olduğunu ve herhangi bir boşluğun diğerlerini de etkileyeceğini vurgular.Senaryoların oluşturulmaları öğretmenin ders esnasında konusundan ve amaçlarından sapmamasını sağlar.Sonuç etkinlikleri ise öğrencilerin hedeflenen kazanımlara ulaştığı, özetleme, tekrar, değerlendirme ve bir sonraki dersle ilgili ön bilgilerin verildiği aşamadır.

Yukarıda anlatılanlar ışığında, müzik öğretmenleri ders planlarını 2006 yılında oluşturulan İlköğretim 1-8.Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programına göre düzenlemektedirler.Bu programda dört temel öğrenmealanı verilmiştir; 1) Dinleme-Söylenme-Çalma,2) Müziksel Algı ve Bilgilenme, 3) Müziksel Yaratıcılık ve 4) Müzik Kültürü.Öğrenme alanlarının gerçekleşmesini sağlayacak öğretim yöntem ve teknikleri çok önemlidir.Genel müzik öğretim yöntemleri incelendiğinde; anlatım, tartışma, soru/cevap, karşılıklı konuşma, görüşme, araştırma/inceleme, sunma/ alma, bulma/keşfetme, yaratma/üretme, oyunlaştırma, rol yapma, örnek olayinceleme, yaşam öyküleme, işbirliği yapma, paylaşma, sorun çözme, gösterme/yaptırma, tasarlama/ gerçekleştirme, yapma/yaşatma olarak belirlenmiştir. Özel müzik öğretim yöntemleri ise müzik eğitiminde alana özgü; yine öğrenciyi aktifkılacak ve bilgiyi yapılandırmasına yön verecek müzik öğretim ve yöntemlerini içermektedir.Bunlar: 1) Müziksel işitme-okuma-yazma yoluyla müzik öğretimi, 2) Müziksel devinme/ ritimleme yoluyla müzik öğretimi (Dalcroze), 3) Müziksel toplu söyleme yoluyla müzik öğretimi (Kodaly), 4) Müziksel devinme / ritimleme/ söyleme-çalma / Doğaçalma yoluyla müzik öğretimi(Orff) (Uçan, 1999).Özellikle Orff, Dalcroze gibi öğrenciyi aktif kılan ve yaparak, yaşayarak öğrenmesini sağlayan özel müzik öğretim yöntemlerinin müzik öğretme-öğrenme sürecindekullanılması öğrenci merkezli eğitim anlayışı ile paralellik gösterdiği için önemlidir.Saban (2000) öğrenmeyi sağlamak için önemli bir araç olan yöntem ve tekniklerin ilköğretim okullarında

uygulanan planlarda yeterince önem verilmediğini belirtmiştir.Yöntem ve teknikler dersin amacına ve sınıfın özelliklerine göre farklılıklar göstermesi gerekmektedir.Özellikle yaratıcılığın ele alındığı müzik derslerinde, beyin fırtınası, problem çözme, rol oynama, gösteri(demonstrasyon) gibi genel öğretim metodlarının yanısıra, özel müzik öğretim yöntemlerinden hareket ve müziği ön planda tutan ve teoriden önce uygulamayı hedefleyen yaratıcı metodlardan da yararlanılması gerekmektedir.Bu anlamda geliştirilen 2006 Müzik Öğretim Programımüzik derslerinde çocukların sadece flüt çalan ve şarkı söyleyen pasif dinleyici halinden çıkmasını, çocukların kendilerini müzikle ifade edebilen ve yaratan bireyler olmalarını öngörmüştür. Ancak, Küçük (2008) ilköğretim müzik dersi programının temel beceriler bölümünde yer alan müziksel yaratıcılık konusunun, yeterli uygulama örneklerinin oluşturulmaması nedeniyle tam olarak işlenemediğini vurgulamıştır.

Yaratıcı davranışı ortaya çıkaracak sosyal, kültürel ve fiziksel çevrenin planlanması ve oluşturması gerekmektedir.Bu ortamı oluşturmak için öğretmenin kendi yaratıcı fikirlerini oluşturması gerekmektedir.Bu yaratıcı fikirler çocuğun kendi yaşantısından yola çıkarak merak, keşif, oyun ve tecrübe yolu ile uygulamaya dönüştürülmelidir.Bu uygulamaları öğretmen yalnızca planlamakla kalmayıp bu aktiviteleri yapacak bir karaktere sahip olması ve çocuklar ile birlikte bunları uygulaması gerekmektedir.Bu anlamda uygulamaların planlanması çok önemlidir.Müziksel yaratıcılık öğretim alanında öğretmenlerin yapmış olduğu planlar öğretmenlerin yaratıcılık konusundaki düşüncelerini ve aktivitelerini ortaya koyacağı düşünülmektedir.Bu araştırmada 6.Sınıf müziksel yaratıcılık alanından C1 kazanımı ele alınmıştır.Bu kazanımda öğrencilerin dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade edebilmeleri istenmiştir.Araştırmanın genel amacı; müzik öğretmenlerinin 6.sınıf müziksel yaratıcılık alanda C1 kazanımı için hazırladıkları planların öğretme ve öğrenme süreci içerisindeki giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini nasıl düzenlediklerini ve senaryolaştırdıklarını incelemektir.Bu çalışma müzik öğretmenlerimizin yaratıcılık öğrenme alanı ile ilgili bir dersi nasıl planladıklarını görmek açısından önemlidir.Öğretmenlerimizin planlarındaki yanlış ve eksikliklerin ortaya çıkarılması müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarımızın bu konudaki farkındalıklarını artıracaktır.

ARAŞTIRMA METODU

Araştırma nitel bir yaklaşımla yapılmış olup bir doküman toplama çalışmasıdır.Döküman incelemesi araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi veren yazılı materyallerdir (Yıldırım, A. Şimşek H., 2011).Veriler müzik öğretmenlerine verilen formlarla toplanmıştır.Bu formda genel bir ders

planının çerçevesi (öğretme- öğrenme yöntemi, araç gereçler, kaynak kitaplar, giriş etkinlikleri, geliştirme etkinlikleri, sonuç etkinlikleri ve değerlendirme) boş olarak verilmiştir. Çalışmaya 5-10 yıllık meslek tecrübesine sahip 18 müzik öğretmeni seçilmiştir. Seçilen öğretmenler Konya ili içerisinde görev yapmakta olup 6 öğretmen özel okulda çalışmaktadır. Seçilen müzik öğretmenlerinden, İlköğretim 6. Sınıf müziksel yaratıcılık kazanımlarından biri olan “öğrencilerin dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade edebilmeleri” için sınıfta neler yapacakları planlamaları istenmiştir. Müzik öğretmenlerinin planlarında yazdıkları içerisinden sadece öğrenme-öğretme süreci etkinliklerinin değerlendirilmesi yapılmıştır. Veriler nitel çalışmanın özelliği olan betimsel analiz yaklaşımıyla değerlendirilmiştir. Buna göre önceden belirlenen konu çerçevesine göre planlar özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Planlarda yer alan bazı çarpıcı unsurlar ve özetlenemeyen durumlar direkt alıntılarla yazılmıştır. Araştırma sonuçlarının geçerliliği için literatür dikkatle incelenmiş oluşturulan kavramsal çerçeveden ve kategorilerden faydalanılmıştır. Bunların oluşturulmasında program ve planlama alanında uzman kişilerden yardım alınmış, çalışmanın iç geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın iç güvenilirliği sağlamak için müzik öğretmenlerinin yapmış olduğu planlar üç farklı müzik eğitimcisi tarafından incelenmiş ve görüşleri alındıktan sonra araştırmanın sonuçları yazılmıştır. Aşağıda verileri düzenlemekte kullanılan kavramsal çerçeve belirtilmiştir.

Giriş etkinlikleri

Öğrencinin dikkatini çekme amacıyla yapılan etkinlik

Öğrenci konu içeriğine veya etkinliğine motive edilmesine yönelik etkinlikler

Öğrencilerin dersin hedefleri konusunda bilgilendirilmesi

Öğrencilerin ön bilgilerinin harekete geçirilmesi

Gelişme etkinlikleri

Belirlenen müzik türlerine ait parçaların içerisinde barındırdığı müzikal öğelerin farkına vardırılması örneğin parçaların formu, parça içerisindeki soru-cevaplar, zıtlıklar, nüanslar, parçanın renk ve tınısı, dokusu (tek sesli, çok sesli, kanon, ostinato) ve ritmik özellikleri olarak sayılabilir.

Resim, dans, drama, şiir, hikaye gibi farklı anlatım yolları ve uygulamaları hakkında öğrencilere verilen bilgiler

Seçilen parçaların müzikal özellikleri ile farklı anlatım yollarının ifade şekillerinin nasıl bütünleştirildiği

Yapılacak olan bu etkinlik için sınıf organizasyonu

Etkinlik için görsel işitsel materyaller

Etkinliklerin içerik sırasının uygunluğu

Özel müzik öğretim yöntemleri kullanımı

Genel öğretim metodları

Sonuç etkinlikleri

Ortaya çıkan ürünün sergilenmesi

Bu dersin ve yaratıcı çalışmaların kazandırdıkları konusunda genel bir özet yapılması

Öğrencilerin ders sonundaki düşünceleri

BULGULAR

Bu bölümde 18müzik öğretmenin yapmış olduğu ders planlarının giriş, gelişme ve sonuç bölümleri yukarıda verilen kavramsal çerçeve ışığında ele alınarak değerlendirilmesi yapılmıştır.Tablo 1,2, ve 3 yapılan ders planlarının betimsel bir analizidir.

Giriş bölümü için bulgular

Bir dersin başarılı olmasında başlangıç etkinlikleri oldukça önemlidir.Tablo 1’de, müzik öğretmenlerinin yazdığı giriş etkinlikleri özetlenmiştir.Bulgular araştırma metodu bölümünde verilen dört unsur üzerinden oluşturulmuştur.

Öğretmenler yapacakları dersin hedeflerinden, plan no 5 hariç, bahsetmemişlerdir. Öğrenci dersin hedeflerini veneden öğrenmesi gerektiğini bilirse derste öğreneceği bilgilerin ve uygulamaların kendisine olan yararını daha etkili kavrayacaktır. Sınıf içindeki bu çalışmaların ne işe yarayacağını, hayatıyla nasıl ilişkilendireceğini anlarsa dersin önemini anlayacak ve dersten zevk alacaktır.

Öğrencilerin derse dikkatini çekmek için aslında müzik alanı için yapılacak birçok etkinlik vardır. Öğretmenlerin planlarında dikkat çekme konusunda yazdığı etkinlikler üç grupta çözümlenmiştir. 1-Müzik türlerini dinleterek dikkat çekilmesi (plan no 1-5-6-7-14-18), 2- Sevdiği müzik türleri hakkında sorulan sorularla dikkat çekilmesi (plan no 2-3-8-11-12-13-17), 3- Sınıfa elinde farklı bir enstrümanla gelmesi ve bu enstrümana ait kayıt dinletmesi ile dikkat çekme (plan no 4) ve konuyla ilgili bir hikaye ile dikkat çekilmesi(plan no 9) planlanmıştır. Geri kalan üç planda dikkat çekme etkinlikleri yapılmamıştır. Birinci ve ikinci grupta yer alan 13 planda yapılan dikkat çekme etkinliklerinin gelişme etkinliklerinde de kullanılabileceği düşünülmektedir. Bu anlamda öğretmenlerin yaptıkları dikkat çekme etkinlikleriaslında gelişme bölümünde olması gereken öğretme etkinliğidir. Plan 9 ve plan 4 de yapılan etkinliklerin konuya dikkatin çekilmesinde daha başarılı olacağı düşünülmektedir.

Öğrencilerin derse ve konuya ilişkin motivasyonlarını artırmak için genel olarak planlarda bir strateji izlenmediği tespit edilmiştir. Sadece Plan 5’de öğrencilere besteci ve şarkıcıların fotoğraflarından ve biyografilerinden örnekler verilmesi öğrencinin motivasyonuna katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bilgiyi yapılandırarak sunmak öğrenmeyi daha kalıcı ve anlamlı kılacaktır. Bu anlamda yeni bilgiler daha kolay öğrenilecektir. Derse başlamadan önce ön bilgilerin harekete geçirilmesi önemli bir adımdır. İncelenen planlarda dersin kazanımıyla ilgili olan müzikal öğelere ait ön bilgilerin hatırlatılması konusunda bir etkinliğe rastlanmamıştır. Sadece plan no 6’da türkü ve marş konusunda önceki bilgiler yoklanmıştır. Birçok planda dikkat çekmek için kullanılan müzik türlerinin hakkındaki bilgilerin sorulması bir ön bilgi yoklaması olarak da görülebileceği düşünülmektedir.

Tablo 1: Giriş Etkinlikleri

PLAN#	DÜŞÜNCELER
1	Öğrencilerin dikkatleri sağlamak için “müzik türlerinde değişik örnekler dinletilerek” yapılacağı yazılmış ama bu türler belirtilmemiştir. Öğrenciyi motive edecek bir durum oluşturulmamıştır. Dersin hedeflerinden bahsedilmemiş sadece öğrencilerin ne hissettikleri sorulmuştur. Bilgilerin tekrardan çok çocuğun kendi deneyimleri üzerinden sorular sorulmuştur.

2	Dikkat çekmek için çocukların dinledikleri müzik türleri ve hissettikleri sorulmuştur. Ve öğrencilerin sınıfa getirdiği müzikler (belirtilmemiş) dinletileceği belirtilmiştir. Öğretmenin dinlettiği tür hakkında öğrenci duygu ve düşünceleri sorulmuştur. (Ders süresi konusunda bir çalışma yapıldığı gözlenmiştir. Dersin hedefi tam olarak açıklanmamıştır). Önceki bilgilerle bir bağlantı yapılmamıştır. Bununla beraber türlerin ortaya çıkışları konusunda bilgivermek istemesi dersin genel amacını da yansıtmamaktadır.
3	Dikkat çekmek için öğrencilerin dinledikleri müzik türlerini ve bunlar hakkında öğrencilerin duygu ve düşünceleri sorulmuştur. Öğrenci tarafından getirilen örnekler dinlenilmesine geçilmiş ve öğretmenin örnek verdiği türler hakkında hissettikleri sorulmuştur bu bilgiler sözlü anlatım ile yapılmıştır. Türlerin isimleri belirtilmemiş ve bu etkinlikler için süreler tayin edilmemiştir. Dersin hedefi öğrencilere açıklanmamıştır. <i>“farklı müzik türlerinin nereden geldiği konusunda bilgi verilmiştir”</i> ifadesinde içerik anlatılmamış ve giriş etkinliği olarak uygun görülmemiştir ve önceki bilgilerle de ilişkilendirilmemiştir.
4	Öğrencilerin dikkatini çekmek için sınıfa müzik aletiyle girilmesi ve bu enstrümanın hangi müzik türlerinde kullanıldığı sorulması ve kaydının dinletilmesinin etkili olacağı düşünülmektedir. Bu aktivite önceki bilgilerin de harekete geçirilmesini sağlayabilir. Ancak dersin hedefleri konusunda bir açıklama yapılmamış ve öğrencilerin motivasyonunu sağlayacak bir durum oluşturulmamıştır.
5	Öğrencilere ödev olarak verilen müzik türleri sınıfta dinlentilerek dikkat çekilmiş. Ödev olarak verilmesi müzik türlerine bir sınırlama getirmiştir ve öğretmenin kontrolü daha yüksek ve zamanı daha iyi kullanacaktır. Bununla beraber besteci ve şarkıcıların fotoğraflarının ve biyografilerinin paylaşılması öğrenciyi hem derse motive edecek hem de dikkatlerini çekecektir. Dersin hedefi belirtilmiş, dinledikleri müzik türüne ilişkin hissettikleri duyguları resim ile bestecinin eserinde yansıtmak istediği hikayeyi ise drama ile canlandırmalarını istenmiştir. Önceki bilgiler öğrencinin kendi deneyimlerinden yola çıkarak harekete geçirilmiştir.
6	Öğrencilerin dikkatini çekmek için dinledikleri ve sevdikleri eserler sorulmuş ve ödev olarak hazırlanan eserler CD şeklinde sınıfta dinletilmiştir. Öğrencilerden türü konusunda bir hazırlık yapmaları istenmiştir. Türkü ve marş konusu ile ilgili önceki bilgiler yoklanmıştır. Dersin ana hedefi belirtilmemiş ve öğrencilerin derse motive olması için bir ortam yaratılmamıştır.

7	Öğrencilerin dikkati severek dinleyecekleri bir müzikle sağlanmaya çalışılmış ama eserin adı belirtilmemiştir. Dersin hedefi anlatılmadan dinledikleri müziğe uygun hareketler yapılması istenmiştir ancak bunun nasıl yapılacağı ve müzikal öğeler hakkında bilgiler aktarılmamıştır ön bilgilerden bahsedilmemiştir. Yapılan etkinlik giriş etkinliği olarak uygun görülmemiştir.
8	Dikkat çekme soru cevap şeklinde yapılmış ve öğrencilere bildikleri şarkılar sorulmuş ve hangi türde oldukları sorulmuştur. Hedef belirtilmemiş motivasyonu sağlamak için ortam oluşturulmamıştır. Ön bilgiler harekete geçirilmemiştir. Zayıf bir giriş yapılmıştır.
9	Dikkati sağlamak amaçlı konuyla ilgili olabilecek bir hikaye anlatılması planlanmış ama hikaye konusunda bilgi verilmemiştir. Esprili olmanın iletişimi kolaylaştırdığı vurgulanmak istenmiş ancak bunu” hazırbulunuşluk “olarak tanımlamıştır. İstenilen Materyallerin kontrolü yapılması planlanmış ancak materyaller konusunda bilgi yazılmamıştır. Teknolojiden faydalanmak için kontrollerin yapılmasını planın giriş bölümüne dahil etmiştir. Projeksiyon kullanımı görsel algılamaya katkısından dolayı çocukların derse olan motivasyonunu arttırabileceği düşünülmektedir. Ancak dersin hedefleri anlatılmamış ve önceki bilgiler tekrarlanmamıştır.
10	Giriş blümünde öğretmenimiz dikkat çekmek, motivasyon sağlamak konu hakkında bilgilendirmek ifadelerini sıralamış ancak bu başlıkların altını doldurmamıştır.
11	Dikkati çekmek için öğrencilerin dinledikleri müzik türleri sorulmuş THM, TSM, POP ve KLASİK müzik hakkındaki bilgilerinin değerlendirileceği planlanmıştır. Öğrenciler hedeften haberdar edilmemiştir.

PLAN#	DÜŞÜNCELER
12	Öğrencilere sevdikleri şarkılar sorularak dikkat çekilmek istenmiştir. Çocuk şarkısı, TSM, THM şarkıları ve enstrümantal şarkılar şeklinde gruplayarak bilgi aktarılmıştır. Motivasyon ve hedeften haberdar etme etkinlikleri yapılmamıştır.
13	Soru cevap şeklinde giriş bölümü planlanmıştır. Dinlediği müzik türleri, ülkemizdeki müzik türleri, dinledikleri sanatçılar hakkındaki sorular dikkat çekme ve eski bilgileri tekrar etme amacıyla sorulmuştur. Hedeften haberdar edilmemiş ve motivasyonu sağlayacak ortam oluşturulmamıştır.
14	Araç gereç (flüt dizekli kağıt vurmalı çalgılar) kullanılacağı planlanmış, major tonunda bir ezgi belirlenmiş, detayı verilmemiş ve müzikal öğelerin öğretimi ile ilgili bir planlama yapılmamıştır. Daha sonra bir enstrümantal müziğin dinletileceği yazılmış, dikkat çekme, motivasyon, hedeften haberdar etme ve bilgilerin tekrarı konularının giriş etkinliği içinde zayıf kaldığı görülmüştür.
15	Dersin girişini oluşturacak herhangi bir plan yapılmamıştır
16	Öğrencilerin bildikleri marşlar sorulmuş ve bunlardan örnekler vermeleri istenmiştir. Böylece önceden öğrenilen bilgilerin tekrarı yapılmıştır. Okutulan marşlar ile o konuda yazılmış şiir ve yazıların ortak yönleri bulunmaya çalışılmış ve ikisi arasındaki duygu benzerlikleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Daha sonra öğrencilerden bunları semollerle göstermeleri istenmiştir. Öğrenciler beyin fırtınası yoluyla derse motivasyonları sağlanmaya çalışılmış ancak dersin hedefleri açık olarak belirtilmemiştir.
17	Öğrencilerin dikkatlerini dinledikleri müzikleri sorarak çekmeye çalışılmış ve öğrencilerden eserlerin besteci ve yorumcuları hakkında bilgi vermeleri istenmiştir. Daha sonra THM, TSM, Tasavvuf müziği, marşlar vb. Şeklindeki ifade edilen müzik türlerinin dinletileceği yazılmış ama bu türlerden seçilen örnekleri belirtilmemiş ve süreyi nasıl değerlendireceği konusunda bilgi verilmemiştir. Giriş etkinliğinde bu eserler içerisinde kullanılan çalgı ve söz-ritm öğelerine dikkat edilmesi istenmiş ancak bu konuların daha önceden öğretilip öğretilmediği konusu bilinmemektedir. Dersin hedefleri açıklanmamış öğrencilerin derse olan motivasyonlarını artıracak durumlar oluşturulmamıştır.

18	Öğretmen dikkat çekmek için bir eser dinleteceğini yazmış ancak eser hakkında açıklayıcı bilgi vermemiştir. Öğrencilerden kendi yaşantılarında mevcut olan müzik türleri sorulmuş ve ön bilgilerinden yararlanarak müzik türlerini saymalarını isteyerek derse olan motivasyonlarını sağlamaya çalışmıştır. Daha sonra öğretmen THM üzerinde yoğunlaşmış ve enstrümanlar hakkında bilgi verilmesini planına yazmıştır. Dersin hedefleri anlatılmamıştır.
----	--

Gelişme bölümü için bulgular

Gelişme bölümü için yapılan planlar sekiz unsur dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Bunlar; müzikal öğelerin farkına vardırılmasında kullanılan etkinlikler, resim, dans, drama, şiir, hikaye gibi farklı anlatım yolları ve uygulamaları hakkında verilen bilgiler, müzikal öğelerin farklı ifade yollarıyla bütünleştirme etkinlikleri, etkinliklerde kullanılacak sınıf organizasyonu, görsel işitsel materyaller, etkinliklerin içerik sırası, kullanılan genel ve özel müzik öğretim yöntemleri olarak belirlenmiştir.

- 1) Öğretmenler planlarının genelinde müzik türlerine ait örnekler dinlettireceklerini belirtmişlerdir. 18 plan içerisinde 11 tanesi dinletilecek müzik türünü yazmamışlardır. Sadece yedi planda müzik türleri belirtilmiştir. Bunlar; Klasik Müzik, Çağdaş Müzik, Türk Sanat Müziği, Türk Halk Müziği, Pop-Rock müzik türlerinden oluşmaktadır. Bir öğretmen (plan no 8) salsa, vals ve polka gibi dans türlerinden örnekler vereceğini belirtmiştir. Ancak bu türlere ait örnek parçaların adları ve özellikleri planlarda mevcut değildir. Sadece bir planda (no 16) marş formunda “Atam” parçasının öğretileceği belirtilmiştir.
- 2) Planlarda ritim, tını, doku, dinamikler gibi mutlaka anlatılması gereken müzikal öğeler sadece üç planda yüzeysel bir şekilde ele alınmıştır. Dördüncü planda çalgıların tını farklılıklarını konu alan bir etkinlik yapılması planlanmış, altıncı planda, öğrencilerin parçayı dinlerken ritim ve melodisine dikkat etmeleri istenmiştir. Onaltıncı planda ise gürlük ve hız basamakları, bilgilerin tekrarlanması ile ele alınmıştır.
- 3) Dokuz planda farklı anlatım yollarının hiç kullanılmadığı tespit edilmiştir (plan no 1-4-7-10-11-12-15-16-18). Geri kalan dokuz planda ise drama, hareket-dans, resim, kompozisyon ve şiir kullanılacağından bahsedilmiştir. Ancak öğretmenlerin bu alanları müzikle ilişkilendirebilecek yeterli bilgi ve değerlendirebilecekleri yeterli

deneyime sahip olmadıkları hissedilmiştir. Bu alanları nasıl uygulayacakları planlarda anlatılmamıştır. Bu uygulamaların nasıl yapılacağı aslında dersin en önemli birinci bölümünü oluştururken, ikinci bölüm öğrencilerin dinledikleri farklı türdeki müzikleri farklı alanların (dans, resim, şiir) uygulamalarıyla nasıl bütünleştireceklerinin planlarda anlatılmamasıdır. Bu durumda öğretmenlerin müzikal öğeleri belirlemesi ve öğrenciye fark ettirmesi beklenmektedir. Örneğin, öğretmen dramayı kullanmayı planlıyorsa çocukların göreceği ve yapacağı akıcı bir yapı oluşturmalıdır. Rolün gerektirdiği davranışı göstermeli ve öncesinde, fikirleri görselleştirmesi, tematik ağlar oluşturma, konuları sınıflandırması gibi yeterliliklere sahip olmalıdır (Okvuran,2003).

- 4) Çağdaş eğitimde, yaratıcı çalışmalar için sınıf organizasyonu ve grup çalışmalarının önemi büyüktür. Planlar incelendiğinde 10 planda (plan no 3-4-6-7-8-9-10-15-17-18) grup çalışmasına yer verildiği görülmüştür. Bu on plan içerisinde sadece 9 nolu plan ile 17 nolu planın grup organizasyonları diğer planlar göre daha net yazılmıştır. Diğer planlarda yapılan çalışmalar bireyseldir.
- 5) Planlarda öğretme sürecinde karşılıklı konuşma, anlatım-soru cevap,sunma gösteri (demonstrasyon) yöntemleri kullanılmıştır. Öğretim teknikleri açısından plan no 2-3-5 drama kullanılmış, beyin fırtınası sadece plan no 4'ün gelişme etkinliklerinde, plan no 16'nın da giriş etkinlikleri bölümlerinde kullanılmıştır. Uçan'ın bahsettiği (1999) özel müzik öğretim yöntemlerinden Devinme/Ritimleme yöntemi dört planda (plan no 6-8-9-13) kullanılmaya çalışılmış, ancak bulma/keşfetme, yaratma/üretme, oyunlaştırma, rol yapma, tasarlama/ gerçekleştirme gibi teknikler yöntemin içerisinde etkili bir şekilde kullanılmadığı tespit edilmiştir.
- 6) Planların çoğunda dinleti yapabilmek için araç-gereç olarak CD çalar kullanılmıştır. Plan no 2'de öğretmen dinletilerini piyano ile yapacağını yazmıştır. Plan no 1 ve 13'de görsel materyal ve video izlenmesi planlanmıştır. Sadece bir planda poster kullanılmıştır.

Tablo 2: Gelişme etkinlikleri

PLAN#	DÜŞÜNCELER
1	Müzik türlerinden örnekler verilerek videolar izletilir şeklinde yazılan planda örneklerin isimleri biçimsel tınısal ritmik özellikleri belli edilmemiştir. Sadece görsel material kllanılmış ancak amaç ile ilişkilendirilmemiştir. Öğretim stratejileri ve müzik özel öğretim yöntemleri planda yoktur. Kazanım için bir etkinlik planlanmamıştır.
2	Müzik türlerinin isimleri ve müzikal öğeleri planda yer almamıştır. Öğretmen anlatım yöntemi ve piyano da dinletme yapmayı planlamıştır. Çocukların dinlediği müzik konusundaki duygularını Farklı anlatım yollarından drama ile sergilemelerini istemiş ancak dramanın nasıl yapılacağı konusunda öğrenciyi yönlendirmemiştir. Sınıf organizasyonu yapılmamıştır. Kazanım için tam bir etkinlik planlanmamıştır.
3	Klasik müzik, pop müzik türleri örneklerle anlatılmış ancak eser isimleri ve hangi özellikleriyle anlatıldığı hakkında detay verilmemiştir.İşitsel materyal olarak piyano, görsel material olarak da poster yapılmış müzik türleri ağacı gösterilmiştir. Öğrencilerden dramatize etmesi istenmiş ancak hangi roller olacağı detaylandırılmamıştır. Öğrencilerin gruplar şeklinde organize olacağı belirtilmiş ancak görevler belirlenmemiştir.
4	Sınıfı gruplara ayrılmış ve müzik türlerini kendi aralarında tartışmaları istenmiştir. Beyin fırtınası yöntemi kullanılmıştır. Öğrencilerden küçük bir sunum yapılması istenmiştir. Özellikle çalgılar ve tınıları üzerinde yoğunlaşmıştır. Türler hakkındaki farklı düşünceler tahtaya yazılmıştır. Farklı anlatım yollarından şiir resim drama gibi etkinlikler kullanılmamıştır
5	Yapılması planlanan drama için herhangi bir rol dağıtımı yapılmamıştır. Bununla beraber öğrencilerin hikayelerden yararlanarak söz yazmaları istenmiştir. Daha sonra öğrencilerin bu sözlerle kendi bestelerini yazmaları istenmiştir. Bu anlamda resim drama, söz yazma ve besteleme alanlarında çalışmalar yapılmış etkiliklerin sıralaması kazanıma ulaşma açısından aşarılı olabileceği düşünülmektedir. Ancak sürenin bu çalışma için dikkatli kullanılması gerekmektedir.
6	Öğrencilerin THM TSM POP müzik arasındaki farkı anlamaları sağlanır ve işitsel materyaller kullanır. Parçalar söz ritim ve melodi açısından dikkat edilmesi gerektiğini vurgular, ancak ne tür farklılıkları ortaya koymaya çalıştığı açısından detay verilmemiş(örn. Melodinin çıkıcı inici olması dinamiklerin belirlenmesi, tempo yada tını farklılıkları). Seçilen eserlerin adları belirtilmemiştir. Öğrenci gruplara ayrılmış ve her grup bir türü temsil etmiş daha bunlara uygun hareket oluşturmaları gerektiğini belirtmiştir. Kaç gruba

	ayrılması gerektiği belirtilmemiştir. Ancak bu hareketin neleri içermesi gerektiği konusunda(el çırpma, ayak vurma, koşa yürüme, salınma ya da serbest dans) açıklama yapılmamıştır. Bu hareketlerin hangi müzikal ögeyi temsil etmesi gerektiği konusunda da bir çalışma yapılmamıştır. Gruplar çalınan türün kendilerine ait olduğunu duyduklarında kalkıp hareketlerini yaparalar diğer gruplarda bu hareketleri takip eder ve yapar. Daha sonra müzik değiştikçe herkes türe ait olan hareketi yapar. Etkinlik sırası kazanım için detaylarıyla yapılırsa başarılı olabileceği düşünülmektedir. Soru-cevap, anlatım, dinleti, dans ve hareket metodları kullanılmıştır
7	Sınıfın gruplara bölüneceği yazılmış kaç kişilik gruplar belirtilmemiştir. Grup için ezgi oluşturulur yazılmış anca bu ezgi nasıl kim tarafından oluşturulacağı belirtilmemiş.. Her ezgi için gruplar ritim kalıpları yazılacağından bahsetmiştir. Diğerleride ezgiyi blokflüt ile çalacaklar. Ezgiye uygun akor seslerin gruplar tarafından seslendireceği yazılmıştır. Kazanıma katkı sağlayacak bir etkinlik bulunmamıştır. Çokseslilik çalışmaları ne kadar temellendirildiği belli değildir. Herhangibir öğretim meodu tespit edilmemiştir.
8	Rock, salsa, vals ve polka türlerinden eserler dinletilmiştir. Eser isimleri belirtilmemiştir. Sınıf gruplara ayrılmış ancak kaç grup olduğu belirtilmemiştir. Çocuklardan dinledikleri müzik türüne göre serbest dans etmeleri istenmiştir. Farklı ritmik yapılara sahip bu türlerin dans özellikleri görsel ya da anlatım metodu kullanılmamış. Dans ile uyumlu olabilecek müzikl öğelerden bahsedilmemiştir. Etkinlik kazanımı oluşturmada zayıftır.

PLAN #	DÜŞÜNCELER
9	Güncel bir pop parçasının dinletisi yapılır ve çocuklardan zihinlerinde imaj etmeleri sağlanır. Parçanın ismi belirtilmemiştir. Bu oluşturdukları imajı resim kağıtlarına aktarmaları istenir. Yine ismi belirtilmeyen otantik parçanın da zihinde imajı yapıldıktan sonra bu parça hakkında bir kompozisyon yazmaları istenir. Anadolu türküleden biri dinletilir ve yine zihinde bir dans koreografisine dönüştürmeleri istenir. Tekli ikili üçlü dörtlü gruplar halinde dans figürlerini yapmaları istenir. 3 farklı anlatım yolu kullanılmış 40 artı 40 dk. Lık ders içerisinde yapılabilecek etkinliklerdir. Resim, kompozisyon ve dans hakkında öncelikle öğretmen ve öğrencinin oluşturacağı temalar oluşturulması öğrencinin yönlendirilmesi adına faydal olabilir. Öğrenciler önce bireysel sonra gruplar halinde çalışmışlardır. Dinleti yapılmış öğretim meodlarından bahsedilmemiştir. Etkinliklerin sıralanışı detaylandırılırsa kazanım için yararlı olacaktır.
10	Beyin fırtınası yapılacağı bahsedilmiş ancak hangi konu için bu yaklaşımın seçildiği belirtilmemiştir. Çoklu zeka kuramına göre ifade teknikleri denilmiş

	ancak hangileri oluşu belirtilmemiştir. Müzik türlerine göre öğrenci grupları diye ifade edimiş etkinliğin senaryosu yazılmamıştır. Yüzeysel bir anlatım yapılmıştır.
11	THM,TSM ve popüler müzikten 5'er parçayı öğretmen seçmiştir. İsimleri verilmemiştir. Öğrencinin duygu ve düşünceleri öğretmen tarafından hazırlanan bir kağıda doldurmaları istenmiş. Ve öğrencilerin beğenilerini ve hissettiklerini belirlemeye çalışmıştır. Anak öğrenciler dinledikleri üzikleri resim şiir ya da dans gibi farklı yollarla ifade etmeleri sağlanmamıştır. Bireysel çalışılmış Dinleti yapılmış farklı öğretim metodları kullanılmamıştır. Yaratıcılık öğrenme alanı için yapılan bu etkinliğin etkili olmadığı düşünülebilir
12	Farklı türlerden örnekler dinletilir, eser isimleri belirlenmemiştir. Eserin sözlerine, müziğine ritmine konusuna dikkat edilmesi gerektiğini söyler. Müzikal öğelerden sadece ritm belirtilmiştir. Herhangibir farklı anlatım yolu kullanılmamıştır. Kazanım için bu etkinlik yetersizdir.
13	TSM, THM, POP Müzik ve Çağdaş çok sesli müzik ile ilgili görsel materyaller sunulması planlanmıştır. THM Mustafa Sarısözen, Yurttan sesler korusu...Çocuklar dinler ve duygularını ifade ederler daha sonra gerekli bilgiler not ettirilir. Duygu ve düşünceler sorulmuş ancak öğrenciler dinledikleri üzikleri resim şiir ya da dans gibi farklı yollarla ifade etmeleri sağlanmamıştır. Yaratıcılık öğrenme alanı için yapılan bu etkinliğin etkili olmadığı düşünülebilir
14	İnlediği müzikteki duyguları sorulmuş eser ismi verilmemiştir.Bu duyguyu resimle çizmeleri istenmiştir. Müzikal öğeler belirlenmemiştir. Çocukların fikirlerini ortaya atacakları bir etkinliğin ortamı yaratılmamış doğrudan bir resim yapmaları istenmiştir, bir tema oluşturulmamıştır. Daha sonra çocuklardan 4 ölçülük bir ezgi oluşturmaları istenmiştir.Ancak bu ezginin çizdikleri resimle ilgili olup olmadığı planda belirtilmemiştir. Öğrenciye bestesinde gerekli olacak yönergeler sağlanmamıştır. Bireysel çalışma yapılmıştır. Özel öğretim yöntemleri kullanılmamıştır.
15	Öğretmen gelişme bölümünü sadece 10 kelime yazmıştır. “Gruplar halinde çalışılır, ardından toplu halde çalışılır, varsa eksikleri düzeltilir” Giriş bölümünde yazdığı etkinlik aslında gelişme bölümünde olması gerekirdi.
16	Atam marşı öğretmen tarafından seslendirilir.ve CD den dinletilir. Marşın gürlük farklılıkları tespit edilir. Ve sözlerin altına semboller yazılır. Sözlerle gürlük sembolleri arasındaki bağlantıyı kurmaları istenir. Müzikte duygularımızı anlatılabilmek için yararlanılan öğelerin neler olduğu ve öğrencilerin gürlük ve hız basamaklarına ilişkin bilgileri tekrarlanır. Ve marşın buna dikkat ederek söylenmesi istenir. Öğrenciler parçayı söyler ve kayıt edili, öğrencilere dinletilir

	ve bununla ilgili düşünce paylaşılır. Bireysel çalışmalar yapılmıştır. Öğrenciler çalıştıkları marşı resim şiir ya da dans gibi farklı yollarla ifade etmeleri sağlanmamıştır. Anlatım ve dinletim metodları kullanılmıştır.
17	Öğrenciler dinledikleri müzik hakkında bilgi verilir. Sınıf 5 gruba ayrılır istasyon metodu..Bu müzik türlerinden biri dinletilir ve her gruba bu müzik türüyle yapılması gereken materyaller bırakılacağı yazılmıştır yeterli bilgi mevcut değildir. Gruplara zarflar içerisinde kura çekilerek resim şiir hikaye mektup ve afiş çalışmalarından bir tanesi öğretmenin belirleyeceği süre içerisinde yapmaları istenir ve nasıl yapacakları konusunda bilgi verilir. Böylece her grup zarfta çıkan etkinliğe göre duygularını ifade eder. Süre bitiminde gruplar saat yönünde yer değişimini yapar.
18	Sınıf 4 gruba ayrılır her grup daire içinde oturur. 1. Grup gitar 2. Grup bağlama .grup kanun ve 4. Grup piyano olarak adlandırılır. Öğrencilere hangi tür müzik oldukları sorulur ve kartonlara yazmaları istenir. Cd den müzik türleri çalınır kendi türünü duyan grup ayağa kalkar. Örneğin kalsik müzik, piyano gibi. Grupların ismi değiştirilir ve tüm sınıfın müzik türlerini pekiştirmeleri sağlanır.

Sonuç bölümü için bulgular

Sonuç bölümündeki bulguların oluşturulmasında üç unsurdan yararlanılmıştır. Ortaya çıkan ürünün sergilenmesi, dersin genel bir özeti yapılması ve öğrencilerin ders sonundaki düşüncelerinin alınması konularında planlar incelenmeye çalışılmıştır.

- 1) Sonuç bölümünde 5 öğretmen yaratıcı ürünlerin öğrenciler tarafından sergileneceğini planlamıştır. İki öğretmen dramayı kullanmış, bir öğretmen dansı ve yine bir öğretmen de resim kompozisyon ve dans tekniğini kullanmıştır.Sonuç bölümünde yazılı olan ifadelerle göre bu dersin amacının yaratıcılık öğrenme alanından çok algılama ve bilgilendirme öğrenme alanına hizmet ettiği görülmüştür.
- 2) Planların sonuç bölümündeki ifadelerin birçoğunun gelişim bölümünde de kullanıldığı görülmüştür. Anlatım yöntemi sıklıkla kullanılmıştır. Konuların tekrarlandığı tespit edilmiştir. Bunun dışında plan 6'da şarkı öğretimi yapılmış ve türlerle ilişkili sorular sorulmuştur. Plan 13'de müzik türleri ile ilgili yarışma yapılmış ve müzik türlerinin pekiştirilmesi sağlanmıştır. Plan 16'da gelişim bölümünde yapılan gürlük sembollerinin bulunması etkinliği başka bir parça üzerinde yapılmak üzere eve ödev olarak verilmiştir.

- 3) Planların bir çoğunda öğrencilere ders sonundaki müzik türlerine dair duygu ve düşünceleri sorulması planlanmıştır. Halbuki bu dersin amacında yaratıcı ürün ortaya koymaları ve öğrencilerin kendi ürünleri hakkındaki duygu ve düşünceleri alınması beklenirdi.

Tablo 3: Sonuç Etkinlikleri

PLAN #	DÜŞÜNCELER
1	<i>“Bu tarz müziklerin nasıl ve hangi hislerle yapıldığı hakkında genel konuşma yapıldı”</i> olarak yazılmıştır, ders sonunda öğrenci yaratıcı ürün sergilenmemiştir. Bu dersin öğrenciye neler kazandırdığı ve öğrencilerin ders sonundaki düşüncelerine yer verilmemiştir.
2	<i>“.....müzik türlerinin gelişimleri anlatıldı ve darama yoluyla sergilendi, öğrencilerin duygu ve düşünceleri sınıf ortamına paylaşıldı”</i> şeklinde yazılan sonuç etkinlikleri gelişmede yazılan ifadelerle aynıdır.
3	<i>“Klasik müzikten günümüzdeki popüler müzik kültürünün gelişimi anlatıldı. Öğrencilerin kendi dinledikleri müzik türünü drama yöntemi kullanılarak anlattılar. Bu tarz müziklerin hangi hislerden yola çıkılarak üretildiği anlatıldı”</i> şeklinde yazılan sonuç etkinlikleri gelişmede yazılan ifadelerle aynıdır.
4	Dinledikleri müzik türünü belirlemeleri sağlanacak ve bu müziklerin öğrencinin üzerindeki nasıl bir his uyandırdığını farketmeleri sağlanacak. Aynı zamanda öğrencilerin beğendikleri müzikle ilgili sununmlarını sergilemeleri sağlanacaktır.
5	Sonuç Etkinliği boş bırakılmıştır
6	Müzik türlerini ayırt etme çalışmasından sonra seviyelerine uygun eserlerin seslendirmesi yapılacaktır. Öğretmen seslendirilecek eserlerin hangi türe ait olduğunu soracaktır.
7	<i>“Öğrencilerin müzik zevki gelişti. Dinledikleri ve oluşturdukları ezgiler ritimler yazıp seslendirdiler”</i> şeklinde yazılan sonuç etkinlikleri sanki bir değerlendirme üslubuyla yazılmıştır.
8	Öğrenciler daha küçük gruba ayrılarak karışık bir şekilde farklı türdeki müzikler dinletilecek ve bu türlerin ritmine göre dans etmeleri istenecektir.

9	<i>“Herbir çocuğun farklı çizgilerde bazende birbiri ile benzesen resimle yaptığı tespit edilmiştir</i> <i>Her bir çocuğun hayal ettiği nispette bir kompozisyon yazdığı ,kompozisyon kalitesinin çocuğun dikkati ile doğru orantılı olduğu görülür.</i> <i>Çocukların tekli, ikili, üçlü figürlerle dans kareografilerini oluşturduğu ve bunu çocuğun ritimsel kabiliyeti ilk eşdeğer ölçüde folklor olarak sınıfta sunduğu görülmüştür”.</i>
10	<i>“Grupların şefleri, müziklere uygun ve yaratıcı bir şekilde yapılan pandomin önce müziksiz sergiler. Diğer gruplar grubunu hangi müziğe gösteri yaptığını tahmin etmeye çalışır.Bu şekilde devam ettikten sonra bütün gruplar gösterilerini müzik eşliğinde tekrar sergiler”</i>
11	<i>“Dinledikleri eserleri yazacakları kağıtlar teker teker değerlendirilir.Zevklerine hitap eden eserler , türler belirlenir”.</i>
12	<i>“Öğrenciler bu gruplardan şarkıları seçer ve türü müziği sözü konusu bakımından eseri inceler ve sınıfta sunar”.</i>
13	<i>“Müzik türleri ile ilgili yarışma yapılması türlerin pekiştirilmesi için örneklerin dinletilmesi ve sorulması”.</i>
14	<i>“Hazırlanan ezgiler çalınır. Eksiklikleri giderilirken konu tekrarlanır”.</i>
15	<i>“Çalışılan eserler çalınır ya da okunur. Konu tekrarlanır”.</i>
16	<i>Öğrencilere çalışılacak marşın sözlerinin atılan gürlük sembollerinin yazılması istenir. Gelişmede yapılan etkinlik ödev olarak verilmiştir.</i>
17	<i>Öğrencilerden müzik türlerine ayırt etmelerine yönelik çalışmalardan sonra seviyelerie uygunparçalar seçilir. Parçaların sonuç bölümünde öğretilmeye çalışılacaktır. “....çıra çaldım isimli türkü notaları ile Sekseninci Yıl Marşı ise kulaktan öğretilir”.</i> <i>Bu eserlerle ilgili öğrencilerin düşünceleri paylaşılması istenir. Öğrencilerin sevdikleri eserleri neden sevdiklerini, eserlerin tür ve kimlik bilgileri açısından incelemeleri ve paylaşmaları istenir.</i>
18	<i>“Sonuç bölümünde öğretmen öğrencilere bir örnek anlatır. Verdiği örnekte bir reklamda ineklerle tavuklarla klasik müzik dinletmenin faydalarından bahsediyordu. Klasik müzikle dinletilen inekler daha çok süt veriyor tavuklar ise daha fazla yumurtluyordu.Yani kısaca klasik müziğin faydasını değinmiş olur ve hemen ardından öğrencilerin en çok sevmiş oldukları bir eseri tür ve</i>

<i>kimlik bilgileri açısından incelemeleri bu eseri neden sevdikleri ve bütün bu araştırmalarını duygularını düşüncelerini sınıf oratımında öğretmeni ve arakadaşlarıyla paylaşmaları sağlanır”.</i>

SONUÇ ve ÖNERİLER

Öğretme-öğrenme süreci belirlenen hedef ve kazanımlar doğrultusunda düzenlenmiş içeriğin, öğretim ilkelerini, öğretime strateji, yöntem ve tekniklerini, araç gereçleri, eğitim durumu değişkenlerini birbirleriyle ilişkili ve tutarlı olarak uygulamayı gerektirir(Yeler, 2001).Bu çalışmada İlköğretim okullarında görev yapan 18 öğretmenin ders planlarının öğrenme-öğretme süreçleri yaratıcılık kazanım alanına ilişkin olarak incelenmiştir.Yapılan bu planların nitelik yönünden eksik olduğu gözlenmiştir.Genel olarak yaratıcılığın ön plana çıkarılması hedeflenen bu derste sadece dinleti eğitiminin yapıldığı ve öğrencilere dinletilen bu müzikler yardımıyla kendilerinde oluşan özgün davranışlara şans verilmediği tespit edilmiştir.Böylelikle planlar yaratıcılık öğrenme alanından ziyade müzikal bilgilenme ve algılama öğrenme alanına hizmet ettiği tespit edilmiştir.Öğretmenlerin plan yapmadaki teknik yetersizlikleri gözlenmiş ve planlardaki giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini karıştırdıkları görülmüştür. Bununla beraber planlanan etkinliklerde öğrencilerin sonuca ulaşmasını kolaylaştıracak ipuçları ya da öğrencileri yönlendirecek adımların eksik olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenler dersin konu bilgilerini planlarında yüzeysel ele almışlardır. Çalınacak eserlerin isimleri ve bir esere ait olan müzikal öğelerden planların genelinde bahsedilmediği görülmüştür.Bununla beraber öğretmenlerin pedagojik içerik bilgilerinin yani bir konunun öğrencilerin anlayabilmesi için nasıl şekillendirmesi gerektiği ile ilgili anlayışları planların genelinde gözlenmemiştir. Bu durumun nedenlerinden birinin müzik öğretmenlerinin yaratıcı çalışmalar konusundaki yetersizliği olabileceği düşünülmektedir. Drama, dans, resim gibi yaratıcı teknikleri müzik ile bütünleştirmek için öğretmenlerin bu alanları tasarlamaya ilişkin deneyimlere sahip olmasını gerektirir. Ülkemizde yapılan Orff-Schulwerk eğitimi farklı anlatım yollarının müzik eğitimindeki yerini vurgulamakta ve uygulamaları konusunda danışmanlıklar yapılmaktadır. Fakat bu çalışmaların ülke genelinde yaygınlaşması oldukça yavaştır. Bununla beraber öğretmenlerin grup çalışmalarına çok yatkın olmadığı bireysel anlatım, soru-cevap merkezli bir eğitim anlayışlarına sahip oldukları görülmüştür. Planların birçoğunda bir ders içerisinde üç farklı müzik türü üzerinde çalıştıkları tespit edilmiş, öğretmenlerin içerik kapsamını ve ders süresini dikkatli planlayamadıkları gözlenmiştir.

Bu sonuçlara göre araştırmanın önerileri şöyledir;

- 1) 2005 yılında MEB tarafından mecburiyeti kalkmış olan ders planlarının tekrar gündeme getirilmesi önemlidir. Öğretmen kılavuz kitapları içerisindeki etkinliklerin hazır bir reçete şeklinde öğretmene sunulması ya da internet aracılığı ile hazır ders planlarına sahip olunması eğitimdeki bireysel farklılıkları görmezden gelmemize sebep olacaktır. Bununla beraber öğretmenin profesyonel gelişimini de yavaşlatacaktır. Bu nedenle ilgililerin plan yapma konusunda ısrarcı olmaları önerilmektedir. Bu bağlamda müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki Özel Öğretim Yöntemleri dersinde müfredatla uyumlu ders planları yaptırılmalı ve öğrencilerin pedagojik içerik bilgileri konusundaki farkındalıkları artırılmalıdır.
- 2) Öğretmenlerimiz için yaratıcı alanları müzikle nasıl bütünleştireceklerine ilişkin seminerler yapılmalı, öğretmen adayları için Drama dersleri Lisans programlarında yer almalıdır.
- 3) Öğretmenlerimiz özel müzik öğretim yöntemlerinden olan Orff Schulwerk anlayışı ile tanıştırılmalı devinim-dans ile müziğin içselleştirilmesi üzerine çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

Martin, Ruth. Instructional Planning Perceptions of Beginning and Experienced Teachers. Journal of Vocational Home Economics Education. Vol. 8 Number 1 Spring(1990):31

Schank, R. & Abelson, R. Scripts, plans, goals, and understanding: An inquiry into human knowledge structure. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, (1977).

Okvuran, Ayşe. Drama Öğretmeninin Yeterlilikleri. Ankara Üniversitesi Eğitimi Bilimleri Fakültesi Dergisi cilt 36 Sayı 1-2(2003).

Saban, Ahmet. Öğrenme Öğretme Süreci Yeni Teori ve Yaklaşımlar. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, (2000).

Yeler, Mustafa. Eğitim Fakültesinde Öğretilen Günlük Ders Planları ile Öğretmenlerin yaptıkları Ders Planlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı 2 (2001): 206-219.

Yıldırım, Ali, Şimşek Hasan. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin, (2011).

Yinger, R.J. A Study of Teacher Planning. The Elementary School Journal, 80, (1980): 107-127.

Yılmaz, Hasan, Sümbül, A. Murat. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. Konya: Mikro Yayınları, (2001).

Yüksel, G. Farklı İçerik Bilgi Seviyelerindeki Lise Matematik Öğretmen Adaylarının Ders Planlarında Gözlenen Pedagojik İçerik Bilgilerinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Matematik Eğitimi A.B.D. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi (2008).